

# F R E D N I N G S V Æ R D I E R

## FILEVÆRKET

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE



Besigtigelsesdato:  
Besigtiget af:  
Journalnummer:

17.12.2012  
Troels Østergaard Jørgensen

Kommune:  
Adresse:  
Betegnelse:  
Fredningsår:  
Omfang:

Lyngby-Taarbæk kommune  
Raadvad 12-22, 2800 Kgs. Lyngby  
Raadvad 3-30, Fileværket  
1983  
*Fileværket (før 1779) med de  
foranliggende havestykker med  
stensætninger samt de to  
bagvedliggende udhuse.*

## BYGNINGSBESKRIVELSE

Fileværket ligger langs med vejen syd for det gamle fabriksanlæg i Raadvad.

Bygningen er et længehus opført i rødt opstrøget bindingsværk over en sortmalet sokkel, med grundmuret gavl mod syd samt en mindre del af den østlige del af langsiden. Taget er helvalmet og belagt med røde vingetegl i ubrudte tagflader bortset fra enkelte små støbejernsvinduer, og i rygningen seks skorstene med sokkel, skaft og gesims. En rødmalet sugfjæl danner overgang til en let opskalket tagfod, hvorpå findes tagrender og nedløb i zink. Vinduerne er torammede med 8 ruder i hver, og tillige med revledørene malet i en portgrøn farve.

I det indre er bygningen indrettet med seks lejligheder, hver i to plan. Lejlighederne har udgang til begge sider, og endelejligheden mod syd har en dør på gavlen og en mod vest. Generelt er det indre præget af nyere overflader. Gulvene er massive plankegulve, og en del lofter er pudse. Planløsningen er domineret af en gennemgående skillevæg, og beskedne, regulære rumformer.

Umiddelbart øst for Fileværket ligger to udhuse, der ligeledes er omfattet af fredningen. Det sydlige er muret og kalket hvidt med ensidig taghældning samt en række tætsiddende grønmalede bræddebeklædte døre med overvindue. Det nordlige udhus er af træ med lodret bræddebeklædning og en række revledøre og opsprossede vinduer. Alt træværk er malet portgrønt og taget har ensidig taghældning mod øst.

Foran Fileværket er et haveanlæg der med hække inddeles i fire afsnit, og afgrænses mod vejen af en stensætning. En trappe i svinget fører op til bygningen.



Østsiden



De to udhuse øst for Fileværket

## — BYGNINGSHISTORIE

Fileværket er opført i 1760'erne til 1779, og er den eneste bindingsværksbygning i Raadvad. Den har oprindeligt rummet værksteder i stueetagen og beboelse på førstesalen. Omkring århundredeskiftet udnyttes hele bygningen til beboelse. På trods af navnet har bygningen aldrig rummet et fileværk.

I 1985-87 er bygningen gennemgribende istandsat og moderniseret ved arkitekt Kgl. Bygningsinspektør Gehrtd Bornebusch.



Fileværket set fra nord

## — KILDER

Kjeld Kayser, Raadvad. En historisk billedbog. Nationalmuseet 1980.  
 En byvandring i Raadvad. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv, Friboeshvile.  
 Kulturstyrelsens database, Fredede og Bevaringsværdige Bygninger.  
[www.kulturarv.dk/fbb](http://www.kulturarv.dk/fbb)  
[www.raadvadby.dk/](http://www.raadvadby.dk/)  
 Arkitektur DK, 1989/5

## — MILJØMÆSSIG VÆRDI

For Fileværket er den miljømæssige værdi knyttet til bygningens meget markante placering i det lille bysamfund, hvor den i kraft af sin længde og hævede placering i terrænet markerer sig meget stærkt i gadebilledet. Dette understreges yderligere af placeringen langs vejen, der drejer umiddelbart efter bygningen, som derved også markerer hjørnet. Efter svinget begynder skoven, og Fileværket opleves derfor også som den afsluttende bebyggelse når man bevæger sig af fra nord til syd gennem Raadvad by.

De to udhuse medvirker som rumdannende element langs stien der går langs husets østlige langside.

## — KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi knytter sig til Fileværkets oprindelse som en af de helt tidlige bygninger i anlægget, og derved som værende fra N.J. Jessens tid inden isenkræmmerlavet overtog produktionen. Endvidere findes kulturhistorisk værdi ved fileværket som eksempel på periodens byggeskik.

De to udhuse bidrager ligeledes til den kulturhistoriske værdi, idet de vidner om bygningens tidligere anvendelse og datidens tekniske standard med udendørs lokummer/retirader.



Det hvide udhus med taktfast facade

## — ARKITEKTONISK VÆRDI

For Fileværket er den arkitektoniske værdi knyttet til bygningens langstrakte og velproportionerede bygningskrop med de mange tætsiddende opsprossede vinduer, som understreger bindingsværkets særlige bygningsfysik, som giver mulighed for adskillige tætsiddende vinduer tillige med vinduer helt op af hjørnerne. Dette skaber, tilsammen med det teglhængte tag med næsten ubrudte tagflader og opskalkning samt de mange skorstene, en modvægt til facaden, der kendetegnes af en stor variation i facadetakten, som understreges af bindingsværkets røde opstregning, tavlenes hvidkalkning samt døre og vinduernes mørkegrønne farve

Også de taktfaste facader på de to udhuse udgør en arkitektonisk værdi, idet de underbygger den rytmiske facadeopbygning på Fileværket.

## — BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre er de bærende fredningsværdier knyttet til bygningens hovedform, det røde tegltag med ubrudte tagflader, opskalkning og seks skorstene i rygningen. Hertil kommer det rødt opstregede bindingsværk med hvidkalkede tavler og de traditionelt udførte døre og vinduer, samt den traditionelle materialeholdning.

I bygningens indre er de bærende fredningsværdier knyttet til planløsningen med lejligheder i to plan, små regulære rum og den langsgående skillevæg samt skorstene og ældre døre, beslag og gerigter. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

For de to udhuse er de bærende fredningsværdier knyttet til deres overordnede hovedform med ensidig taghældning med tagpap, den taktfaste facadeopbygning samt traditionelle døre og vinduer.

## — ANBEFALINGER

I det ydre bør man fortsat vedligeholde med traditionelle materialer som kalk og linolie, samt murede rygninger på tagets rygninger og grater.

I det indre bør fremadrettet benyttes traditionelle materialer som rør og puds på skillevægge samt pudsede vægge og lofter. Gulve bør fortsat være massive fyrreplanker i passende dimensioner. Teglgulve kan benyttes i rum med stor belastning af snavs. eks. bryggers og entre.